

Biologickým invazím se bude aktivně předcházet. Vláda schválila první Akční plán proti šíření invazních druhů

14.6.2023 - | Ministerstvo životního prostředí ČR

Invazní nepůvodní druhy jsou velkým rizikem pro přírodní ekosystémy, člověka, ale i hospodářská zvířata a zemědělství. K zavlékání rostlinných a živočišných druhů mimo oblasti jejich původního rozšíření přitom dochází vlivem lidské činnosti. Opatření Akčního plánu proti šířícím se invazním nepůvodním druhům se budou realizovat v příštích šesti letech společnou aktivitou ministerstev, orgánů státní správy, ale také vědců a odborné i laické veřejnosti.

První Akční plán pro řešení problematiky prioritních způsobů šíření invazních nepůvodních druhů v České republice, dnes schválený vládou, se zaměřuje na omezení nejzásadnějších způsobů (nezáměrného) šíření invazních nepůvodních druhů.

„Některé biologické invaze jsou velmi výrazné, např. šíření bolševníku velkolepého v západních Čechách. Ten způsobuje popálení kůže a zásadně negativně mění složení rostlinných společenstev. Jeho výrazná podoba umožňuje dobré mapování výskytu včetně zapojení veřejnosti, která je tak v Karlovarském kraji lépe informovaná a intenzivně s ochranou přírody spolupracuje. Jiné invaze postupují méně nápadně, plíživě, jako třeba invaze raka pruhovaného, který přenosem račího moru likviduje naše původní druhy raků," uvedl Jan Pergl, expert a popularizátor tématu z Botanického ústavu Akademie věd ČR, v.v.i.

„Záměrné šíření nepůvodních invazních druhů sice zakazuje evropská i česká legislativa, ale šíření řady invazních nepůvodních druhů probíhá po jejich zavlečení samovolně nebo nezáměrně, třeba v rámci transportu materiálů při stavební činnosti nebo dopravě. Nicméně i těmito způsoby jejich šíření je třeba věnovat pozornost. MŽP proto na základě odborných podkladů zpracovaných Botanickým ústavem AV ČR v.v.i. připravilo Akční plán pro řešení problematiky prioritních způsobů šíření invazních nepůvodních druhů v České republice a nyní jej začneme aktivně naplňovat," doplňuje ministr životního prostředí Petr Hladík (KDU-ČSL) a dodává: *„Akční plán nám mj. pomůže se lépe připravit na šíření invazních druhů, které se v ČR ještě nevyskytují, jako je například sršeň asijská. Ta je reálnou hrozbou nejen pro přírodu, ale i pro včelařské hospodaření a zdraví lidí.“*

Akční plán zahrnuje 14 opatření v sedmi tematických okruzích, které zahrnují informovanost, metodickou a odbornou podporu, kontrolní činnost, ekonomické nástroje, legislativní nástroje, monitoring a výzkum. K jednotlivým okruhům byly stanoveny specifické cíle Akčního plánu pro Českou republiku zaměřené na konkrétní prioritní způsoby šíření a vyjmenované druhy invazních organismů a také na konkrétní cílové skupiny, které mohou přispět k omezení šíření invazních nepůvodních druhů. Příkladem náplně opatření Akčního plánu je např. společná osvěta MŽP a MZe k prevenci šíření zmíněné sršně asijské, zapojení veřejnosti do monitoringu invazních druhů formou občanské vědy nebo zpracování profesních kodexů (pro rybáře, zahrádkáře a další), jak šíření nežádoucích druhů předcházet.

„V boji proti invazním nepůvodním druhům je důležitá součinnost zemědělského resortu a resortu životního prostředí. Tyto druhy totiž, stejně jako škůdci a choroby rostlin, kromě dopadů na biodiverzitu způsobují často také přímé hospodářské škody, ztráty na výnosech zemědělských kultur.“

Akční plán je dobrým příkladem, kdy se odborníci z obou resortů podílí na řešení takto významného problému,“ řekl ministr zemědělství Zdeněk Nekula (KDU-ČSL).

Na přípravě Akčního plánu participovali nejen odborníci z Akademie věd ČR, ale také společná meziresortní komise MZe a MŽP pro nepůvodní a invazní nepůvodní druhy a po dva měsíce se k jeho návrhu mohla vyjadřovat i široká veřejnost.

Akční plán proti šíření invazních druhů (PDF, 937 kB)

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR připravila projekt na celostátní sběr dat, který umožní získat podklady o výskytu invazních nepůvodních druhů na území ČR pro jejich systematické odstraňování i zamezení dalšího šíření na konkrétních lokalitách. Díky tomu bude zřejmé, na která místa je potřeba zaměřit pozornost. Povinnost systematicky monitorovat invazní druhy vyplývá z evropského nařízení (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1578579208398&uri=CELEX:32014R1143>).

Kontakty na experty: Ing. Jan Pergl, Ph.D. , Oddělení ekologie invazí, Botanický ústav Akademie věd ČR, e-mail: pergl@ibot.cas.cz RNDr. Tomáš Görner, Ph.D., AOPK ČR, tomas.gorner@nature.cz, invaznidruhy@nature.cz, invaznidruhy.nature.cz

Tiskové oddělení MŽP tel.: 267 122 835 nebo 267 122 534 e-mail: tiskove@mzp.cz

Kontakty na experty: Ing. Jan Pergl, Ph.D. , Oddělení ekologie invazí, Botanický ústav Akademie věd ČR, e-mail: pergl@ibot.cas.cz RNDr. Tomáš Görner, Ph.D., AOPK ČR, tomas.gorner@nature.cz, invaznidruhy@nature.cz, invaznidruhy.nature.cz

https://www.mzp.cz/cz/news_20230614_Biologickym-invazim-se-bude-aktivne-predchazet-Vlada-schvalila-Akcni-plan